

Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 12/1 2023 s. 178-193, TÜRKİYE

Araştırma Makalesi

YUSUF ASAL'IN PATATESSPOR SERİSİNDE YER ALAN KİTAPLARIN OKUNABİLİRLİĞİ

Mahir KAVUN*

Geliş Tarihi: Ocak, 2023

Kabul Tarihi: Mart, 2023

Öz

Bu araştırmanın amacı, Yusuf Asal'ın Patatesspor serisinde yer alan 15 kitabın okunabilirliğinin incelenmesi ve söz konusu kitapların; metin düzeyleri ve hangi sınıf seviyeleri için uygun olduğunun tespit edilmesidir. Bu amaç doğrultusunda Asal'ın 5'er kitaplık 3 set hâlinde yazdığı Patatesspor serisindeki kitaplar, Ateşman, Bezirci-Yılmaz ve Çetinkaya-Uzun tarafından geliştirilen okunabilirlik formülleriyle incelenmiştir.

Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman analizi ile yürütülmüştür. Araştırma sırasında seride yer alan kitaplarda mizahi öğelerin yanı sıra içeriğe uygun olarak görseller kullanıldığı ve bilinen birçok tarihî kişiliğe, sanatçıya ve bilim adamına yer verildiği görülmüştür.

Araştırma sonucunda 15 kitabın; Ateşman okunabilirlik formülüne göre "kolay" seviyede, Bezirci-Yılmaz okunabilirlik formülüne göre "ilköğretim" seviyesinde ve Çetinkaya-Uzun okunabilirlik formülüne göre ise "eğitsel okuma (8. ve 9. sınıf)" düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. Okunabilirlik formüllerinden elde edilen verilere göre serideki kitapların ortaokul öğrencilerine önerilebileceği söylenebilir. Öğrencilere kitap önerilecek öğretmen ve ebeveynlerin eserlerin okunabilirliğine ilişkin çalışmalarını da dikkate almaları önerilebilir.

Anahtar Sözcükler: Metin, okunabilirlik, Patatesspor, Yusuf Asal.

READABILITY OF THE BOOKS IN THE PATATESSPOR SERIES OF YUSUF ASAL

Abstract

This research aims to examine the readability of the 15 books in the Patatesspor series of Yusuf Asal and to examine the readability of these books. The study also aims to determine the text levels and which class levels they are suitable for. For this purpose, the books in the Patatesspor series, written by Asal in 3 sets of 5 books each, were examined with the readability formulas developed by Ateşman, Bezirci-Yılmaz and Çetinkaya-Uzun.

Document analysis was adopted in this study as a qualitative research method. This study revealed that the books of the series included humorous elements, as well as visuals in accordance with the content, and also many well-known historical people, artists and scientists.

* Öğr. Gör.; Bayburt Üniversitesi, Rektörlük, mahirkavun@gmail.com

At the end of the study, which covered 15 books, it indicated that it was at the "easy" level according to the Ateşman readability formula and at the "primary education" level according to the Bezirci-Yılmaz readability formula. Additionally, it was evaluated as at the "educational reading (8th and 9th grade)" level according to the Çetinkaya-Uzun readability formula. According to the data obtained from the readability formulas, it can be said that the books in the series can be recommended to secondary school students. It can be suggested that teachers and parents who recommend books to students should also consider the studies on the readability of the works.

Keywords: Text, readability, Patatespor, Yusuf Asal.

Giriş

Eğitim hayatının en önemli parçalarından biri de ders kitaplarıdır. Öğretmen girdiği derste, ders kitabını kullanmak suretiyle o dersin öğretim programında amaçlanan kazanımlara öğrencilerin ulaşması için çaba sarf eder. Bu kitaplarda yer alan her unsurun (metinler, metin soruları, etkinlikler vs.) nitelikli olması gerekir, çünkü Türkçe öğretmenlerinin yarısından fazlasının derslerde materyal olarak ders kitabını tercih ettiği görülmektedir (Köroğlu ve Balcı, 2022, s. 47). Ders kitaplarında yer alan metinler, çocuğun okuma deneyimini doğrudan etkileyecek ve ilerleyen yıllarda onun okuma tutumunun gelişmesi üzerinde etkili olacaktır.

Eğitim sürecinin ilk başlarında ders kitapları vasıtasıyla küçük ölçekli yazınsal metinlerle tanışan çocuk, daha sonra kitap düzeyindeki yazınsal metinleri okumaya başlar. Öğrencilere geçmişte Millî Eğitim Bakanlığınca oluşturulan "100 Temel Eser" tavsiye edilirken günümüzde ise öğretmenleri, arkadaşları ve ebeveynleri tarafından çeşitli kitaplar önerildiği görülmektedir. Çocuklara hitap eden ve çocuklar için yazılan kitapları çocuk edebiyatı içinde değerlendirmek mümkündür. Bu alandaki eserler, çocuklarda bireysel ve toplumsal yaşama ilişkin bakış açısı oluşturma ve onların çevrelerinde gelişen olaylara yönelik duyarlı olmaları bakımından önem arz eder (Demirel ve Kökçü, 2019, s. 149). Çocuk edebiyatı ürünlerinin hem içerik özellikleri hem de dilsel açıdan öğrenci seviyesine uygun olması gerekir. Kitapların içerik özellikleri, alan uzmanlarının incelemesi neticesinde çocuğun seviyesine uygunluk açısından değerlendirilebilir, ancak söz konusu kitapların dilsel açıdan da öğrenci seviyesine uygunluğunun belirlenmesi, bir kitabın; hitap ettiği eğitim seviyesi ve zorluk düzeyinin tespit edilmesi, okuma sürecinin daha sağlıklı yürütülmesini sağlar.

Kitapların dilsel açıdan seviyeleri, okunabilirlik formüllerinden faydalanılarak tespit edilebilir. Birçok bilim dalında farklı anlamlara gelebilecek olan okunabilirlik kavramı, okunabilirlik formülleri kullanılarak metinlerin okur seviyelerine ve sınıf düzeylerine yönelik olarak değerlendirilmesidir (Bora ve Arslan, 2021, s. 222). Okunabilirliğin tespit edilmesi, bir metnin zorluk derecesi ve ait olduğu sınıf düzeyi hakkında bilgi verir. Sözcüğü oluşturan ses sayısı ile sözcüğün anlaşılabilirliği arasında ters orantı vardır ve bir sözcükteki ses sayısının artması sözcüğün anlaşılabilirliğini düşürür (Mert, 2008, s. 3). Bu gerçekten hareket edilerek metinlerin okunabilirlik düzeylerinin tespit edilmesi amacıyla sözcüklerdeki hece sayısı, metinlerdeki cümle sayısı ve cümleyi oluşturan sözcük sayısı baz alınarak çeşitli okunabilirlik formülleri geliştirilmiştir (Ateşman, 1997; Çetinkaya ve Uzun, 2010). Bu okunabilirlik formüllerinin bir kısmı metnin zorluk düzeyine odaklanırken bir kısmı da metnin uygun olduğu sınıf düzeyine odaklanmaktadır.

Ateşman (1997), diğer dillerde metinlerin okunabilirliği üzerine yapılan çalışmaların Türkçeye oranla çok daha eski zamanlara dayandığını, okunabilirlik formülü ile metnin yalnızca zorluk derecesine ilişkin bilgi verildiğini dile getirmektedir. Türkçe için ilk okunabilirlik formülü, Ateşman tarafından 1997 yılında geliştirilmiştir:

$$\text{“Okunabilirlik sayısı} = 198,825 - 40,175x_1 - 2,610x_2$$

x_1 : Hece olarak ortalama sözcük uzunluğu,

x_2 : Sözcük olarak ortalama cümle uzunluğu” (Ateşman, 1997, s. 73-74).

Tablo 1: Ateşman Okunabilirlik Formülüne Göre Okunabilirlik Düzeyleri

Okunabilirlik Sayısı	Seviye
1 - 29	Çok Zor
30 - 49	Zor
50 - 69	Orta Güçlükte
70 - 89	Kolay
90 - 100	Çok Kolay

Ateşman (1997), bu formüldeki okunabilirlik sayısının tespitinden sonra çıkan değeri Tablo 1’de belirtilen şekilde sınıflandırmıştır.

Türkçe için bir okunabilirlik formülü de Bezirci ve Yılmaz tarafından 2010 yılında geliştirilmiştir. Formüle ilişkin bilgiler şu şekildedir:

$$\text{“YOD} = \sqrt{OKS \times ((H3 \times 0,84) + (H4 \times 1,5) + (H5 \times 3,5) + (H6 \times 26,25))}$$

H3: Bir cümledeki ortalama üç heceli kelime sayısı

H4: Bir cümledeki ortalama dört heceli kelime sayısı

H5: Bir cümledeki ortalama beş heceli kelime sayısı

H6: Bir cümledeki ortalama altı veya daha fazla heceli kelime sayısı

OKS: Ortalama kelime sayısı

YOD: Yeni okunabilirlik değeri” (Bezirci ve Yılmaz, 2010, s. 59-60).

Söz konusu okunabilirlik formülünde YOD değeri sınıflandırmasına ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir (s. 60):

Tablo 2: Bezirci-Yılmaz Okunabilirlik Formülüne Göre Okunabilirlik Düzeyleri

Yeni Okunabilirlik Değeri (YOD)	Sınıf Seviyesi
1 - 8	İlköğretim
9 - 12	Lise
12 - 16	Lisans
16 +	Akademik

Türkçe için bir başka okunabilirlik formülü ise Çetinkaya ve Uzun tarafından 2010 yılında geliştirilmiştir.

$$\text{“OP} = 118,823 - 25,987 \times \text{OSU} - 0,971 \times \text{OTU} \text{”}$$

OP= Okunabilirlik puanı

OTU= Ortalama tümce uzunluğu

OSU= Ortalama sözcük uzunluğu” (Çetinkaya ve Uzun, 2010, s. 149).

Çetinkaya ve Uzun (2010, s. 148), bu formülün uygulanışına ilişkin işlem basamaklarını detaylı bir şekilde açıkladıkları çalışmada okunabilirlik formülünün uygulanmasından sonra çıkan puana ilişkin Tablo 3’te yer alan okunabilirlik puanı, okunabilirlik düzeyi ve eğitim düzeyini belirlemiştir.

Tablo 3: Çetinkaya-Uzun Okunabilirlik Formülüne Göre Okunabilirlik Düzeyleri

Okunabilirlik Puanı	Okunabilirlik Düzeyi	Eğitim Düzeyi
0 – 34	Engelli Düzey	10., 11. ve 12. Sınıf
35 – 50	Eğitsel Okuma	8. ve 9. Sınıf
51 +	Bağımsız Okuma	5., 6. ve 7. Sınıf

Alanyazına bakıldığında okunabilirlik çalışmalarının ders kitaplarında yer alan metinlerin okunabilirlikleri, hikâye/öykü kitaplarının okunabilirliği, LGS sorularının okunabilirliği ve doktora tez özetlerinin okunabilirliği hakkında yapıldığı görülmektedir. Ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirliği hakkında yapılan araştırmaların; coğrafya (Yılar, 2020), fen bilimleri (Bayır ve Livduumlu Kahveci, 2021), insan hakları yurttaşlık ve demokrasi (Eker, İnce ve Sağlam, 2018), matematik (Çelik, Çetinkaya ve Aydoğan Yenmez, 2020), sosyal bilgiler (Ulu Kalın ve Koçoğlu, 2017), Türk dili ve edebiyatı (Kemiksiz, 2021), Türkçe (Bağcı ve Ünal, 2013; Baki, 2019; Bora ve Arslan, 2021; Bora, 2019; Mirzaoğlu ve Akın, 2015; Okur ve Arı, 2013), Türkçe ve Türk kültürü (Özcan, 2013) gibi çeşitli ders kitaplarından hareketle hazırlandığı tespit edilmiştir. Buradan hareketle Türkçe ders kitaplarının (ders kitaplarındaki metinlerin) okunabilirliği üzerine daha fazla araştırma yapılmasının Türkçe ders kitaplarında yer alan metin sayısının diğer ders kitaplarına oranla daha fazla olmasının bir sonucu olduğu söylenebilir.

Bu araştırmaların yanı sıra yabancılar için Türkçe okuma kitaplarının okunabilirliği (Erişik, 2021), ortaokul ve lise ders kitaplarının okunabilirliği (Aygün ve Hacıoğlu, 2022) konularında da araştırmalara rastlanmaktadır.

Alanyazında okuma kitaplarının okunabilirliği de araştırmacılar için ilgi çekici konulardan biridir. Bu konuda yapılmış birçok çalışmadan (Çeçen ve Aydemir, 2011; Divrik ve Ceran, 2022; Gök, Temizyürek, Baş ve Sirem 2021; Güder ve Bilgen, 2021; Kayabaşı, Yılmaz ve Doyumğaç, 2016; Tekşan ve Çinpolat, 2020) söz edilebilir. Bu çalışmalar sonucunda araştırmacılar, kitapların hitap ettikleri okur kitlesini ve metin düzeylerini tespit etmeye çalışmıştır. Bazı araştırmalarda bir formül tercih edilirken bazılarında iki formül üzerinden işlemler gerçekleştirilmiştir. Az sayıdaki araştırmada ise üç okunabilirlik formülü de kullanılmıştır. Bezir ve Yılmaz (2010) tarafından geliştirilen okunabilirlik formülü diğer iki okunabilirlik formülüne göre daha az tercih edilmiştir. Bunun sebebinin ise söz konusu okunabilirlik formülünün diğer okunabilirlik formüllerine göre daha farklı değişkenleri (3, 4, 5, 6 ve daha fazla heceli sözcük sayısı) baz alması ve formüldeki işlemin karekök alma şeklinde gerçekleştirilmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Ders kitabı ve okuma kitapları dışında LGS sorularının okunabilirliği de araştırılmaya değer görülmüştür (Sarıçam, Kösecioğulları ve Bozkurt, 2021).

Son olarak da yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında hazırlanan doktora tezlerinin özet bölümlerinin okunabilirliği incelenmiştir (Kavun ve Mert, 2022).

Alanyazında okunabilirlik formülleri ile ders kitapları, okuma kitapları, doktora tez özetleri ve LGS sorularının dilsel açıdan okunabilirliklerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda ise incelemeye konu edilen kitapların, doktora tez özetlerinin ve soruların zorluk derecesi ve ait oldukları sınıf düzeylerine ilişkin çeşitli çıkarımlarda bulunduğu görülmektedir.

Okunabilirlik konusu yurt dışında da rağbet gören konulardan biridir. Yabancı araştırmacılar tarafından okunabilirlik konusunda hazırlanmış birçok çalışmadan söz edilebilir (AI-Khalifa ve AI-Ajlan, 2010; Guidry ve Knight, 1976; Heddens ve Smith, 1964; McLeod, 1962; White, 1990). Bu araştırmalarda Arapça metinlerin okunabilirliği (AI-Khalifa ve AI-Ajlan, 2010), dört formül üzerinden karşılaştırmalı olarak kitapların okunabilirliği (Guidry ve Knight, 1976), ilköğretim matematik kitaplarının okunabilirliği (Heddens ve Smith, 1964), kolay seviyedeki kitapların okunabilirliği (McLeod, 1962) ve çocuklar için önerilen başvuru kitaplarının okunabilirliği (White, 1990) ele alınmıştır.

Bu araştırmada ise bir çocuk edebiyatı yazarı olan Yusuf Asal'ın, Patatesspor serisinde yer alan kitaplarının okunabilirliğini tespit etmek amaçlanmıştır. Patatesspor'un ilk setinden sonra öğrenciler tarafından ilgi çekici bulunması ve devamının talep edilmesi nedeniyle 2. ve 3. setleri yazdığını belirten Asal, bu serinin öğrenci ilgi ve talepleri doğrultusunda devam edebileceğini söyler (Yusuf Asal, kişisel görüşme, 10 Eylül 2022). 15 kitaptan oluşan Patatesspor serisinin; ulusal ve evrensel değerlerle ve kitaplarda yer alan görsellerin içerikle uyumlu olması, merak unsurunun ön planda tutulması, eserlerin öğrenci ilgisine hitap etmesi, kitapların bilgilendiriciliği ve öğrencilere okumayı sevdirmeye noktasında yeterli olduğunun düşünülmesi nedeniyle kitapların okunabilirliği araştırma konusu yapılmıştır.

Araştırma kapsamında aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Patatesspor serisindeki kitapların üç ayrı okunabilirlik formülüne (Ateşman, Bezirci-Yılmaz ve Çetinkaya-Uzun okunabilirlik formülleri) göre okunabilirlik düzeyi nedir?
2. Patatesspor 1, 2 ve 3 setlerinin Ateşman, Bezirci-Yılmaz ve Çetinkaya-Uzun okunabilirlik formülüne göre okunabilirlik düzeyi nedir?
3. Patatesspor serisindeki kitapların sayısal dağılımı (cümle, hece ve sözcük toplamı ile ortalama hece ve cümle uzunluğu) nasıldır?

Yöntem

Bu araştırma, Yusuf Asal'ın Patatesspor serisinde bulunan toplam 15 kitabın okunabilirliğinin incelenmesinin amaçlandığı nitel bir araştırmadır.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman analizi kullanılmıştır. Doküman analizi sayesinde kayıt ve belgeler incelenerek veri elde edilmesi sağlanır (Sak vd.

2021, s. 230). Araştırmada kullanılacak veriler, okuma kitaplarından elde edildiği için doküman analizi deseni tercih edilmiştir.

İnceleme Nesnesi

Araştırma kapsamında Patatesspor serisinde bulunan Tablo 4, Tablo 5 ve Tablo 6’da yer alan kitaplar ele alınmıştır. Söz konusu kitapların aşağıda belirtilen bölümlerinin ilk 100 sözcükten oluşan kısmı incelenmiştir. Sözcük sayımı sırasında 100. sözcükte cümlenin bitmediği durumlarda cümle bitene kadar olan sözcükler de çalışma kapsamında değerlendirilmiştir.

Tablo 4: Patatesspor 1 Serisinde Yer Alan Kitaplara İlişkin Bilgiler

Sıra No	Kitabın Adı	Yayınevi	İlk Baskı Yılı	Sayfa Sayısı	Bölüm Sayısı
1	Golcü Aranıyor	Nesil Çocuk	2011	155	23
2	Teknik Traktör Lazım!	Nesil Çocuk	2011	155	29
3	Dananın Kuyruğu Kopuyor!	Nesil Çocuk	2011	155	32
4	Şut ve Gool!	Nesil Çocuk	2011	155	28
5	Kupa Bizim Başka Yolu Yok!	Nesil Çocuk	2011	155	28

Tablo 5: Patatesspor 2 Serisinde Yer Alan Kitaplara İlişkin Bilgiler

Sıra No	Kitabın Adı	Yayınevi	İlk Baskı Yılı	Sayfa Sayısı	Bölüm Sayısı
1	Ters Köşe!	Nesil Çocuk	2015	155	19
2	Yumurtaspor Maçı	Nesil Çocuk	2015	155	22
3	Eyvah Formalar Kayıp!	Nesil Çocuk	2015	155	23
4	Patatesspor Kampta	Nesil Çocuk	2015	155	19
5	Haydi Bastır Patates!	Nesil Çocuk	2015	155	17

Tablo 6: Patatesspor 3 Serisinde Yer Alan Kitaplara İlişkin Bilgiler

Sıra No	Kitabın Adı	Yayınevi	İlk Baskı Yılı	Sayfa Sayısı	Bölüm Sayısı
1	Patatesspor Çin’de	Nesil Çocuk	2018	101	10
2	Patatesspor Afrika’da	Nesil Çocuk	2018	102	9
3	Patatesspor Almanya’da	Nesil Çocuk	2018	99	10
4	Patatesspor Brezilya’da	Nesil Çocuk	2018	97	10
5	Patatesspor İngiltere’de	Nesil Çocuk	2018	94	10

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada yukarıda yer verilen Tablo 3, Tablo 4 ve Tablo 5’teki kitaplar kullanılmıştır. Araştırma kapsamındaki veriler, bahsi geçen kitapların içindekiler kısmında yer alan ve sayıları yukarıda belirtilen bölümlerden toplanmıştır. 100 sözcük şartını taşıyan toplam 283 bölüm çalışmada kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma için veri elde etmek amacıyla 15 kitaptaki 289 bölüm incelenmiş ve bu bölümlerden 100 sözcükten daha az olan (Dananın Kuyruğu Kopuyor! ve Şut ve Gool!’de ikişer bölüm, Kupa Bizim Başka Yolu Yok! ve Ters Köşe!’de birer bölüm) toplam 6 bölüm araştırma dışında tutularak toplam 283 bölüm için Ateşman okunabilirlik formülü, Bezirci-Yılmaz okunabilirlik formülü ve Çetinkaya-Uzun okunabilirlik formülü kullanılmıştır. İnceleme kapsamında

bulunan 15 kitaptaki; toplam 29.056 sözcük, toplam 5.662 cümle ve toplam 76.321 hece üzerinden analiz işlemi gerçekleştirilmiştir.

Veriler analiz edilirken aşağıdaki işlem basamağına göre hareket edilmiştir:

1. Sözcük sayımı: Metinde bulunan ilk 100 sözcük sayılmıştır. 100. sözcüğe gelindiğinde cümlenin bitmediği durumlarda sözcük sayımına devam edilmiş ve 100. sözcüğü içeren cümlenin sonuna kadar olan sözcükler de hesaba katılarak sözcük sayısı tespit edilmiştir. Metinde geçen sayılar, yazıya dönüştürülmüştür.

2. Cümle sayımı: İki nokta (:), nokta (.), soru işareti (?), üç nokta (...) ve ünlem işareti (!) ile bitirilmiş bölümler cümle olarak sayılmıştır.

3. Hece sayımı: Sözcük sayımı ile elde edilen en az 100 sözcükten oluşan bölümde yer alan her sözcüğün hece sayımı yapılmıştır. Söylemi güçlendirmek amacıyla sözcüğün son sesinin uzatılması şeklinde yer alan bölümde hece sayımı, sözcüğün normal yazımına göre yapılmıştır. Örneğin, “seniii” sözcüğü, “seni” olarak 2 hece sayılmıştır.

Toplam hece sayısının toplam sözcük sayısına bölünmesiyle elde edilen sayı (A); “hece olarak ortalama sözcük uzunluğu” (Ateşman, 1997) ve “ortalama sözcük uzunluğu” (Çetinkaya ve Uzun, 2010) olarak adlandırılmıştır.

Toplam sözcük sayısının toplam cümle sayısına bölünmesiyle elde edilen sayı (B); “sözcük olarak ortalama cümle uzunluğu” (Ateşman, 1997) ve “ortalama tümce uzunluğu” (Çetinkaya ve Uzun, 2010) olarak adlandırılmıştır.

Bu işlemler sonucunda elde edilen (A) ve (B) değerler, Ateşman ve Çetinkaya-Uzun okunabilirlik formüllerinde yerlerine konularak Ateşman’a (1997) göre; “ $198,825 - 40,175 \times A - 2,610 \times B$ ” okunabilirlik sayısı, Çetinkaya ve Uzun’a (2010) göre de; “ $118,823 - 25,987 \times A - 0,971 \times B$ ” okunabilirlik puanı elde edilmiştir.

Bezirci-Yılmaz okunabilirlik formülünde ise diğer iki formüle göre daha farklı bir hesaplama sistemi esas alınmıştır. Bir cümledeki ortalama 3, 4, 5 ve 6 ve daha fazla heceli sözcük sayısı belirlenmiş ve aşağıdaki okunabilirlik formülü kullanılarak yeni okunabilirlik değeri tespit edilmiştir.

“ $YOD = \sqrt{OKS \times ((H3 \times 0,84) + (H4 \times 1,5) + (H5 \times 3,5) + (H6 \times 26,25))}$ ” (Bezirci ve Yılmaz, 2010, s. 60).

Elde edilen okunabilirlik sayısı, okunabilirlik puanı ve yeni okunabilirlik değeri, bahsi geçen okunabilirlik formüllerinde bulunan zorluk derecesi ve düzey açısından ele alınmıştır.

Bulgular

Araştırma kapsamında 3 araştırma sorusuna yönelik bulgular aşağıda verilmiştir.

1. Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Patatesspor serisindeki kitapların üç ayrı okunabilirlik formülüne (Ateşman, Bezirci-Yılmaz ve Çetinkaya-Uzun okunabilirlik formülleri) göre okunabilirlik düzeylerine ilişkin bulgular şu şekildedir:

Tablo 7: Ateşman Okunabilirlik Formülüne Göre Patatesspor Serisindeki Kitapların Okunabilirlik Düzeylerine İlişkin Bulgular

Sıra No	Kitabın Adı	Ateşman Okunabilirlik Formülü	
		Okunabilirlik Sayısı	Seviye
1	Golcü Aranıyor	81,05	Kolay
2	Teknik Traktör Lazım!	79,93	Kolay
3	Dananın Kuyruğu Kopuyor!	77,93	Kolay
4	Şut ve Gool!	78,53	Kolay
5	Kupa Bizim Başka Yolu Yok!	78,77	Kolay
6	Ters Köşe!	80,20	Kolay
7	Yumurtaspor Maçı	78,62	Kolay
8	Eyvah Formalar Kayıp!	79,25	Kolay
9	Patatesspor Kampta	80,79	Kolay
10	Haydi Bastır Patates!	79,69	Kolay
11	Patatesspor Çin'de	80,43	Kolay
12	Patatesspor Afrika'da	81,63	Kolay
13	Patatesspor Almanya'da	79,11	Kolay
14	Patatesspor Brezilya'da	82,61	Kolay
15	Patatesspor İngiltere'de	84,49	Kolay

Tablo 7'de görüldüğü üzere Ateşman okunabilirlik formülüne göre; Patatesspor serisinde yer alan 15 kitabın tamamının 77,93 (Dananın Kuyruğu Kopuyor!) ile 84,49 (Patatesspor İngiltere'de) arasında değişen okunabilirlik sayısı ile "kolay" seviyede olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 8: Bezirci-Yılmaz Okunabilirlik Formülüne Göre Patatesspor Serisindeki Kitapların Okunabilirlik Düzeylerine İlişkin Bulgular

Sıra No	Kitabın Adı	Bezirci-Yılmaz Okunabilirlik Formülü	
		Yeni Okunabilirlik Değeri	Sınıf Seviyesi
1	Golcü Aranıyor	5,21	İlköğretim
2	Teknik Traktör Lazım!	5,23	İlköğretim
3	Dananın Kuyruğu Kopuyor!	5,73	İlköğretim
4	Şut ve Gool!	5,70	İlköğretim
5	Kupa Bizim Başka Yolu Yok!	5,29	İlköğretim
6	Ters Köşe!	5,65	İlköğretim
7	Yumurtaspor Maçı	5,41	İlköğretim
8	Eyvah Formalar Kayıp!	5,06	İlköğretim
9	Patatesspor Kampta	4,62	İlköğretim
10	Haydi Bastır Patates!	4,37	İlköğretim
11	Patatesspor Çin'de	4,57	İlköğretim
12	Patatesspor Afrika'da	4,59	İlköğretim
13	Patatesspor Almanya'da	4,18	İlköğretim
14	Patatesspor Brezilya'da	4,06	İlköğretim
15	Patatesspor İngiltere'de	4,02	İlköğretim

Tablo 8'de görüldüğü üzere Bezirci-Yılmaz okunabilirlik formülüne göre; Patatesspor serisinde yer alan 15 kitabın tamamının 4,02 (Patatesspor İngiltere'de) ile 5,73 (Dananın

Kuyruğu Kopuyor!) arasında değişen yeni okunabilirlik değeri ile “ilköğretim” seviyesinde olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 9: Çetinkaya-Uzun Okunabilirlik Formülüne Göre Patatesspor Serisindeki Kitapların Okunabilirlik Düzeylerine İlişkin Bulgular

Sıra No	Kitabın Adı	Çetinkaya-Uzun Okunabilirlik Formülü		
		Okunabilirlik Puanı	Okunabilirlik Düzeyi	Eğitim Düzeyi
1	Golcü Aranıyor	46,42	Eğitsel okuma	8. ve 9. Sınıf
2	Teknik Traktör Lazım!	45,88	Eğitsel okuma	8. ve 9. Sınıf
3	Dananın Kuyruğu Kopuyor!	44,77	Eğitsel okuma	8. ve 9. Sınıf
4	Şut ve Gool!	45,04	Eğitsel okuma	8. ve 9. Sınıf
5	Kupa Bizim Başka Yolu Yok!	45,07	Eğitsel okuma	8. ve 9. Sınıf
6	Ters Köşe!	46,29	Eğitsel okuma	8. ve 9. Sınıf
7	Yumurtaspor Maçı	44,86	Eğitsel okuma	8. ve 9. Sınıf
8	Eyvah Formalar Kayıp!	44,91	Eğitsel okuma	8. ve 9. Sınıf
9	Patatesspor Kampta	46,00	Eğitsel okuma	8. ve 9. Sınıf
10	Haydi Bastır Patates!	44,92	Eğitsel okuma	8. ve 9. Sınıf
11	Patatesspor Çin’de	45,54	Eğitsel okuma	8. ve 9. Sınıf
12	Patatesspor Afrika’da	46,19	Eğitsel okuma	8. ve 9. Sınıf
13	Patatesspor Almanya’da	44,53	Eğitsel okuma	8. ve 9. Sınıf
14	Patatesspor Brezilya’da	46,93	Eğitsel okuma	8. ve 9. Sınıf
15	Patatesspor İngiltere’de	47,93	Eğitsel okuma	8. ve 9. Sınıf

Tablo 9’da görüldüğü üzere Çetinkaya-Uzun okunabilirlik formülüne göre; Patatesspor serisinde yer alan 15 kitabın tamamının 44,53 (Patatesspor Almanya’da) ila 47,93 (Patatesspor İngiltere’de) arasında değişen okunabilirlik puanı ile “eğitsel okuma (8. ve 9. sınıf)” düzeyinde olduğu tespit edilmiştir.

2. Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Patatesspor 1, 2 ve 3 setlerinin Ateşman, Bezirci-Yılmaz ve Çetinkaya-Uzun okunabilirlik formülüne göre okunabilirlik düzeylerine ilişkin bulgular şu şekildedir:

Tablo 10: Ateşman Okunabilirlik Formülüne Göre Patatesspor 1, 2 ve 3 Setlerinin Okunabilirlik Düzeylerine İlişkin Bulgular

Sıra No	Seri Adı	Ateşman Okunabilirlik Formülü	
		Okunabilirlik Sayısı	Seviye
1	Patatesspor 1	79,19	Kolay
2	Patatesspor 2	79,77	Kolay
3	Patatesspor 3	81,66	Kolay
	Serinin Tamamı	79,90	Kolay

Tablo 10’da görüldüğü üzere Ateşman okunabilirlik formülüne göre Patatesspor 1 serisi: 79,19; Patatesspor 2 serisi: 79,77; Patatesspor 3 serisi: 81,66 ve serinin tamamının 79,90 okunabilirlik sayısı ile “kolay” seviyede olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 11: Bezirci-Yılmaz Okunabilirlik Formülüne Göre Patatesspor 1, 2 ve 3 Setlerinin Okunabilirlik Düzeylerine İlişkin Bulgular

Sıra No	Seri Adı	Bezirci-Yılmaz Okunabilirlik Formülü	
		Yeni Okunabilirlik Değeri	Sınıf Seviyesi
1	Patatesspor 1	5,44	İlköğretim
2	Patatesspor 2	5,01	İlköğretim
3	Patatesspor 3	4,28	İlköğretim
	Serinin Tamamı	5,05	İlköğretim

Tablo 11’de görüldüğü üzere Bezirci-Yılmaz okunabilirlik formülüne göre Patatesspor 1 serisi: 5,44; Patatesspor 2 serisi: 5,01; Patatesspor 3 serisi: 4,28 ve serinin tamamının 5,05 yeni okunabilirlik değeri ile “ilköğretim” seviyesinde olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 12: Çetinkaya-Uzun Okunabilirlik Formülüne Göre Patatesspor 1, 2 ve 3 Setlerinin Okunabilirlik Düzeylerine İlişkin Bulgular

Sıra No	Seri Adı	Çetinkaya-Uzun Okunabilirlik Formülü		
		Okunabilirlik Puanı	Okunabilirlik Düzeyi	Eğitim Düzeyi
1	Patatesspor 1	45,41	Eğitsel okuma	8. ve 9. Sınıf
2	Patatesspor 2	45,41	Eğitsel okuma	8. ve 9. Sınıf
3	Patatesspor 3	46,22	Eğitsel okuma	8. ve 9. Sınıf
	Serinin Tamamı	45,58	Eğitsel okuma	8. ve 9. Sınıf

Tablo 12’de görüldüğü üzere Çetinkaya-Uzun okunabilirlik formülüne göre Patatesspor 1 serisi: 45,41; Patatesspor 2 serisi: 45,41; Patatesspor 3 serisi: 46,22 ve serinin tamamının 45,58 okunabilirlik puanı ile “eğitsel okuma (8. ve 9. sınıf)” düzeyinde olduğu tespit edilmiştir.

3. Araştırma Sorusuna İlişkin Bulgular

Patatesspor serisindeki kitapların sayısal dağılımına (cümle, hece ve sözcük toplamı ile ortalama hece ve cümle uzunluğu) ilişkin bulgular şu şekildedir:

Tablo 13: Patatesspor Serisindeki Kitapların Cümle, Hece, Sözcük Sayıları ve Ortalama Cümle ve Sözcük Uzunluğuna İlişkin Bulgular

Sıra No	Kitap Adı	Toplam Sözcük Sayısı	Ortalama Sözcük Uzunluğu	Toplam Cümle Sayısı	Ortalama Cümle Uzunluğu	Toplam Hece Sayısı
1	Gölcü Aranyor	2.374	2,59	450	5,28	6.146
2	Teknik Traktör Lazım!	2.981	2,60	539	5,53	7.751
3	Dananın Kuyruğu Kopuyor!	3.080	2,63	533	5,78	8.112
4	Şut ve Gool!	2.668	2,63	475	5,62	7.015
5	Kupa Bizim Başka Yolu Yok!	2.772	2,63	509	5,45	7.303
6	Ters Köşe!	1.868	2,57	319	5,86	4.805
7	Yumurtaspor Maçı	2.268	2,65	429	5,29	6.007
8	Eyvah Formalar Kayıp!	2.351	2,67	491	4,79	6.266
9	Patatesspor Kampta	1.949	2,62	396	4,92	5.103
10	Haydi Bastır Patates!	1.732	2,68	393	4,41	4.640
11	Patatesspor Çin’de	1.026	2,65	223	4,60	2.717
12	Patatesspor Afrika’da	924	2,63	209	4,42	2.430
13	Patatesspor Almanya’da	1.028	2,70	235	4,37	2.771

14	Patatesspor Brezilya'da	1.024	2,60	224	4,57	2.658
15	Patatesspor İngiltere'de	1.011	2,57	237	4,27	2.597
Toplam		29.056	2,63	5.662	5,13	76.321

Tablo 13'te görüldüğü üzere, inceleme kapsamında bulunan 15 kitaptaki; toplam 29.056 sözcük, toplam 5.662 cümle ve toplam 76.321 hece üzerinden analiz işlemi gerçekleştirilmiştir. 15 kitapta yer alan cümlelerin ortalama uzunluğu 5,13 sözcük iken sözcüklerin ortalama uzunluğu 2,63 hecedir.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada Yusuf Asal'ın Patatesspor serisinde yer alan 15 kitabın okunabilirliğinin incelenmesi ve söz konusu kitapların; metin düzeyleri ve hangi sınıf düzeyleri için uygun olduğunun tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın amacına uygun olarak elde edilen veriler, Ateşman okunabilirlik formülü, Bezirci-Yılmaz okunabilirlik formülü ve Çetinkaya-Uzun okunabilirlik formülü ile analiz edilmiştir.

Araştırma sonucunda Patatesspor serisinde yer alan 15 kitabın tamamının; Ateşman okunabilirlik formülüne göre 77,93 ila 84,49 arasında değişen okunabilirlik sayısı ile "kolay" seviyede, Bezirci-Yılmaz okunabilirlik formülüne göre 4,02 ila 5,73 arasında değişen yeni okunabilirlik değeri ile "ilköğretim" seviyesinde, Çetinkaya-Uzun okunabilirlik formülüne göre 44,53 ila 47,93 arasında değişen okunabilirlik puanı ile "eğitsel okuma (8. ve 9. sınıf)" düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. Okunabilirlik formüllerinde elde edilen sonuçlar, okunabilirlik sayısı (Ateşman, 1997), yeni okunabilirlik değeri (Bezirci-Yılmaz, 2010) ve okunabilirlik puanı (Çetinkaya-Uzun, 2010) şeklinde farklı şekillerde adlandırılmaktadır.

Araştırmada 15 kitabın tek tek incelenmesinin yanı sıra beşer kitaplık Patatesspor 1 seti, Patatesspor 2 seti, Patatesspor 3 seti ve 15 kitabın tamamı da tek bir seri olarak incelenmiştir. Ateşman okunabilirlik formülüne göre Patatesspor 1: 79,19; Patatesspor 2: 79,77; Patatesspor 3: 81,66 ve serinin tamamının 79,90 okunabilirlik sayısı ile "kolay" seviyede; Bezirci-Yılmaz okunabilirlik formülüne göre Patatesspor 1: 5,44; Patatesspor 2: 5,01; Patatesspor 3: 4,28 ve serinin tamamının 5,05 yeni okunabilirlik değeri ile "ilköğretim" seviyesinde; Çetinkaya-Uzun okunabilirlik formülüne göre Patatesspor 1: 45,41; Patatesspor 2: 45,41; Patatesspor 3: 46,22 ve serinin tamamının 45,58 okunabilirlik puanı ile "eğitsel okuma (8. ve 9. sınıf)" düzeyinde olduğu tespit edilmiştir.

Türkçedeki ortalama sözcük uzunluğu 2,60 heceden (Ateşman, 1997; Bezirci ve Yılmaz, 2010), ortalama cümle uzunluğu ise 9-10 (Ateşman, 1997), 10-11 sözcükten (Bezirci ve Yılmaz, 2010) oluşmaktadır. Araştırma kapsamında Patatesspor serisinde yer alan kitapların; ortalama sözcük uzunluğunun 2,57 ila 2,70 hece arasında; ortalama cümle uzunluğunun ise 4,27 ila 5,86 sözcük arasında değişen değerlere sahip olduğu belirlenmiştir. Serideki kitapların hece uzunluğu bakımından Ateşman (1997) ve Bezirci ve Yılmaz'ın (2010) tespitlerine (2,60 sözcük) yakın olduğu ancak ortalama cümle uzunluğunun daha az olduğu tespit edilmiştir. Başka bir ifade ile Patatesspor serisindeki kitaplarda hece uzunlukları yeterli iken cümle uzunlukları daha kısadır.

Araştırma sonucunda 15 kitaptaki toplam 29.056 sözcük, toplam 5.662 cümle ve toplam 76.321 hece değerlendirildiğinde; ortalama sözcük uzunluğunun 2,63 heceden, ortalama cümle uzunluğunun ise 5,13 sözcükten oluştuğu tespit edilmiştir.

Özetle Patatesspor serisinde yer alan kitapların; Ateşman okunabilirlik formülüne göre “kolay” kitaplar olduğu, Bezirci-Yılmaz okunabilirlik formülüne göre “ilköğretim” öğrencileri ve Çetinkaya-Uzun okunabilirlik formülüne göre ise “8. ve 9. sınıf” öğrencileri için dilsel açıdan uygun olduğu söylenebilir. Ulaşılan sonuçlardan hareketle okunabilirlik formüllerine göre söz konusu seride bulunan kitaplar, ortaokul öğrencileri tarafından rahatlıkla anlaşılabilir düzeydedir.

Mustafa Ruhi Şirin’in 30 hikâye kitabını okunabilirlik açısından inceleyen Kayabaşı, Yılmaz ve Doyumğaç (2016) da söz konusu eserlerin büyük bir kısmının (22 tanesinin) Ateşman okunabilirlik formülüne göre “kolay” seviyede olduğunu belirlemiştir. Mustafa Orakçı’nın *Ünlülerle Bir Gün* serisindeki 10 öykünün okunabilirliğini Ateşman okunabilirlik formülüne göre inceleyen Divrik ve Ceran (2022) araştırma sonucunda söz konusu eserlerin tamamının “kolay” seviyede olduğunu tespit etmiştir. Gök, Temizyürek, Baş ve Sirem (2021), Feridun Oral’ın 13 çocuk kitabının okunabilirliğini inceledikleri çalışmalarında inceledikleri kitapların genel olarak “kolay” olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Çeçen ve Aydemir (2011), okul öncesine yönelik *Öykü Yağmur* setinden 50 hikâye kitabının okunabilirliğini inceledikleri çalışmada 36 kitabın “kolay” seviyede olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Bu araştırma sonuçları ile yukarıda bahsi geçen çalışmaların sonuçlarının benzerlik gösterdiği söylenebilir. Çünkü bir seriyi oluşturan kitapların seri eğer kademeli olarak ilerlemiyorsa hem içerik hem de okunabilirlik açısından da benzer yapıda olması beklenir.

Ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirliğini konu edinen çalışmalarda sınıf kademelelerine ve türlerine göre metinlerin farklı zorluk seviyesinde olduğu tespit edilmiştir. Türk dili ve edebiyatı ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirliğini inceleyen Kemiksiz (2021), 9. sınıf ders kitabındaki metinlerin “kolay” ve “orta güçlükte” olmak üzere iki farklı seviyede ve eşit sayıda olduğunu, 10. sınıf ders kitabındaki metinlerin “orta güçlükte” fakat 11 ve 12. sınıf ders kitaplarında “kolay” metinlerin ağırlıkta olduğu sonucuna ulaşmıştır. 5. sınıf Türkçe ders kitabındaki metinlerin okunabilirliğini inceleyen Mirzaoğlu ve Akın (2015), söz konusu ders kitabında yer alan “13 öyküleyici metnin 2’sinin çok kolay, 9’unun kolay ve 2’sinin orta güçlükte iken; 15 bilgilendirici metnin 8’inin orta güçlükte, 5’inin kolay ve 1’inin de çok kolay olduğu”nu (s. 153) tespit etmiştir.

Yukarıda bahsi geçen çalışmalarda ders kitaplarında yer alan metinlerin farklı okunabilirlik seviyelerinde olduğu tespit edilmiştir. Ancak bu çalışmada bir serinin parçası olan kitapların her ne kadar farklı puanlarda olsalar da aynı okunabilirlik seviyesinde oldukları belirlenmiştir. Bu açıdan araştırma sonuçlarının ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirliği üzerine yapılan araştırmaların sonuçlarıyla farklılık gösterdiği görülmektedir.

Bir metnin içeriğinden bağımsız olarak metinde yer alan, hece, cümle ve sözcük gibi unsurlar üzerinden çıkarımda bulunmaya yarayan okunabilirlik formüllerinin uygulandığı metinlerde içerik özelliklerinin de değerlendirilmesi gerekir. İçeriği öğrenci seviyesine uygun olmayan metinler, okunabilirlik formüllerine göre öğrenci seviyesine uygun çıksa bile öğrenciler için tercih edilmemelidir.

Ayrıca okunabilirlik alanında yapılan çalışmaların ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirliği üzerine odaklandığını söylemek yanlış olmaz. Özellikle çocuk edebiyatı alanında ilgi

gören kitaplar başta olmak üzere çocuk edebiyatı eserlerinin okunabilirliği üzerine yapılacak çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Sonuç olarak okunabilirlik formülleri, bir metnin dilsel açıdan (cümle, hece, sözcük gibi değişkenlerden hareketle) zorluk derecesi ve hitap ettiği sınıf seviyesi hakkında bilgi vermektedir. Öğrencilere kitap tavsiyesinde bulunacak kimselerin (ebeveyn, öğretmen vb.) tavsiye konusu olan eserlerin okunabilirliğine ilişkin çalışmalardan hareket etmeleri önerilebilir. Ayrıca diğer çalışmalarda da belirtildiği üzere Türkçe için yeni okunabilirlik formüllerine ihtiyaç duyulması nedeniyle araştırmacıların bu konu üzerinde durmaları önem arz etmektedir.

Kaynaklar

- AI-Khalifa, H. ve AI-Ajlan, A. A. (2010). Automatic readability measurements of the Arabic text: An exploratory study. *Arabian Journal for Science and Engineering*, 35(2), 103-124.
- Asal, Y. (10.09.2022). Kişisel görüşme (e-posta).
- Ateşman, E. (1997). Türkçede okunabilirliğin ölçülmesi. *A. Ü. TÖMER Dil Dergisi*, 58, 71-74.
- Aygün, M. ve Hacıoğlu, Y. (2022). Ortaokul ve lise ders kitaplarında ses konusundaki metinlerin okunabilirliği. *Fen Bilimleri Öğretimi Dergisi*, 10 (1), 251-280.
- Bağcı, H. ve Ünal, Y. (2013). İlköğretim 8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirlik düzeyi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(3), 12-28.
- Baki, Y. (2019). Türkçe dersi 8. sınıf kitabındaki metinlerin okunabilirliği. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 30-46.
- Bayır, E. ve Livduumlu Kahveci, S. (2021). Ortaokul fen bilimleri ders kitaplarının okunabilirlik açısından analizi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 11(3), 1561-1572.
- Bezirci, B. ve Yılmaz, A. E. (2010). Metinlerin okunabilirliğinin ölçülmesi üzerine bir yazılım kütüphanesi ve Türkçe için yeni bir okunabilirlik ölçütü. *DEÜ Mühendislik Fakültesi Fen Bilimleri Dergisi*, 12(3), 49-62.
- Bora, A. (2019). *Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirlik yönünden incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzincan: Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bora, A., ve Arslan, M. (2021). Türkçe ders (5, 6, 7, 8) kitaplarındaki metinlerin okunabilirlik yönünden incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 10(1), 222-236.
- Çeçen, M. A. ve Aydemir, F. (2011). Okul öncesi hikaye kitaplarının okunabilirlik açısından incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(16), 185-194.
- Çelik, T., Çetinkaya, G. ve Aydoğan Yenmez, A. (2020). Ortaokul matematik ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirliği ve anlaşılabilirliği üzerine öğretmen-öğrenci görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 53(1), 1-28.
- Çetinkaya, G. ve Uzun, L. (2010). Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirlik özellikleri. E. H. Ülper içinde, *Türkçe Ders Kitabı Çözümlemeleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Demirel, Ş. ve Kökçü, Y. (2019). Richard Bach'ın Martı adlı eserinin çocuğa yönelik bağlamında incelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 29(2), 149-161.

- Divrik, D., ve Ceran, D. (2022). Mustafa Orakçı'nın "Ünlülerle Bir Gün" serisinin okunabilirlik düzeyi açısından incelenmesi. *Asya Studies*, 6(19), 33-42.
- Eker, C., İnce, M. ve Sağlam, D. (2018). İnsan hakları yurttaşlık ve demokrasi ders kitabının okunabilirlik ve yaş düzeyine uygunluk açılarından değerlendirilmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 14(4), 404-416.
- Erişik, H. (2021). Yabancılar için Türkçe okuma kitaplarının okunabilirliği: Türkçenin Sesi Yunus Emre Örneği. *Journal of Sustainable Education Studies*, 2(3), 1-14.
- Gök, B., Temizyürek, F., Baş, Ö., ve Sirem, Ö. (2021). Feridun Oral's children's books' peritextual features and their text readability levels. *Turkish Journal of Education*, 10(2), 125-138.
- Guidry, L. J., ve Knight, D. F. (1976). Comparative readability: four formulas and newbery books. *Journal of Reading*, 19(7), 552-556.
- Güder, O. ve Bilgen, M. (2021). "Matematik Korsanları" hikâye setinin okunabilirlik düzeyi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 60, 273-301.
- Heddens, J. W. ve Smith, K. J. (1964). The readability of elementary mathematics books. *The Arithmetic Teacher*, 11(7), 466-468.
- Kavun, M. ve Mert, O. (2022, 7 Kasım). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında hazırlanan doktora tezlerinin özetleri üzerinden okunabilirliğinin değerlendirilmesi* [Sözlü Bildiri]. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminin Bugünü ve Yarını Sempozyumu, Batman.
- Kayabaşı, B., Yılmaz, M. ve Doyumğaç, İ. (2016). Mustafa Ruhi Şirin hikâyelerinin okunabilirlik açısından incelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 323-343.
- Kemiksiz, Ö. (2021). Türk dili ve edebiyatı ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirlik düzeyleri. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (AEÜSBED)*, 7(3), 973-992.
- Köroğlu, M. ve Balcı, A. (2022). Türkçe öğretmenlerinin ders kitaplarına bağlılıklarının belirlenmesi. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 9, 41-52 .
- McLeod, J. (1962). The estimation of readability of books of low difficulty. *British Journal of Educational Psychology*. 32 (P2), 112-118.
- Mert, O. (2008). Orhun Yazıtlarında kullanılan işaretli (/./) görev öğeleri. *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 38, 1-20.
- Mirzaoğlu, V. ve Akın, E. (2015). 5. sınıf Türkçe ders kitabındaki metinlerin okunabilirliği üzerine bir inceleme. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 5, 146-155.
- Okur, A. ve Arı, G. (2013). 6, 7, 8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirliği. *İlköğretim Online*, 12(1), 202-226.
- Özcan, E. (2013). 6.-7. sınıf Türkçe ve Türk kültürü ders kitabının okunabilirliği ve hedef yaş düzeyine uygunluğu Fransa örneği. *Sakarya University Journal of Education*, 1(2), 16-24.
- Sak, R., Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç. ve Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(1), 227-250.

- Sarıçam, İ., Kösecioğulları, U. ve Bozkurt, M. (2021). 2020-LGS Türkçe sorularının okunabilirlik açısından incelenmesi. *International Journal of Language Academy*, 9(1), 321-333.
- Tekşan, K. ve Çinpolat, E. (2020). Miyase Sertbarut'un kitaplarının okunabilirlik düzeyleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(3), 829-842.
- Ulu Kalın, Ö. ve Koçoğlu, E. (2017). 6. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının farklı okunabilirlik formüllerine göre incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(4), 2202-2220.
- White, M. D. (1990). The readability of children's reference materials. *The Library Quarterly: Information, Community, Policy*, 60(4), 300-319.
- Yılar, M. B. (2020). 9. sınıf coğrafya ders kitabında yer alan metinlerin okunabilirlik düzeyinin incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18(2), 1126-1146.

İncelenen Kitaplar

- Asal, Y. (2015a). *Kupa bizim başka yolu yok!* İstanbul: Nesil Çocuk.
- Asal, Y. (2015b). *Ters köşe!* İstanbul: Nesil Çocuk.
- Asal, Y. (2015c). *Yumurtaspor maçı.* İstanbul: Nesil Çocuk.
- Asal, Y. (2015d). *Eyvah formalar kayıp!* İstanbul: Nesil Çocuk.
- Asal, Y. (2015e). *Patatesspor kampta.* İstanbul: Nesil Çocuk.
- Asal, Y. (2015f). *Haydi bastır patates!* İstanbul: Nesil Çocuk.
- Asal, Y. (2016a). *Golcü aranyor.* İstanbul: Nesil Çocuk.
- Asal, Y. (2016b). *Teknik traktör lazım!* İstanbul: Nesil Çocuk.
- Asal, Y. (2016c). *Dananın kuyruğu kopuyor!* İstanbul: Nesil Çocuk.
- Asal, Y. (2016d). *Şut ve goool!* İstanbul: Nesil Çocuk.
- Asal, Y. (2019a). *Patatesspor Çin'de.* İstanbul: Nesil Çocuk.
- Asal, Y. (2019b). *Patatesspor Afrika'da.* İstanbul: Nesil Çocuk.
- Asal, Y. (2019c). *Patatesspor Almanya'da.* İstanbul: Nesil Çocuk.
- Asal, Y. (2019d). *Patatesspor Brezilya'da.* İstanbul: Nesil Çocuk.
- Asal, Y. (2019e). *Patatesspor İngiltere'de.* İstanbul: Nesil Çocuk.

Extended Abstract

This study aims to examine the readability of 15 books in the Patatesspor series of Yusuf Asal and determine the readability of these books. It also aims to determine the text levels and their suitable grade levels. During the analysis, the readability formula developed by Ateşman (1997), the readability formula by Bezirci-Yılmaz (2010), and the readability formula developed by Çetinkaya-Uzun (2010) were adopted.

Within the scope of the research, answers to the following questions were researched:

1. What is the readability level of the Patatesspor series according to three different readability formulas (Ateşman, Bezirci-Yılmaz, and Çetinkaya-Uzun readability formulas)?
2. What is the readability level of Patatesspor 1, 2, and 3 sets according to the readability formula of Ateşman, Bezirci-Yılmaz, and Çetinkaya-Uzun?

3. What is the numerical distribution (sentence, syllable and word total, average syllable and sentence length) of the books in the Patatesspor series?

The data for the research was collected from the chapters in the table of contents of the previous books and exceeded 100 words. The first 100 words were counted in the relevant parts, and when the sentence did not end at the 100th word, the word count was continued until the sentence was finished. Then, the obtained data were analyzed with the readability as mentioned above formulas.

In the 15 books within the scope of the review, a total of 29.056 words, a total of 5.662 sentences, and a total of 76.321 syllables were analyzed.

Document analysis was used in this study. Since the data used in the research were obtained from books, document analysis was adopted.

All 15 books of the Patatesspor series were analyzed in the text. Regarding the Ateşman readability formula, the readability number varied between 77,93 and 84,49 and was classified at the "easy" level. When Bezirci-Yılmaz's readability formula was applied, it was evaluated as at the "primary school" level with the new readability value ranging from 4,02 to 5,73. According to the Çetinkaya-Uzun's readability formula, it was found to be at the level of "educational reading (8th and 9th grades)" with a readability score ranging from 44,53 to 47,93.

In the study, in addition to examining 15 books one by one, five books of Patatesspor 1, Patatesspor 2, and Patatesspor 3 and all 15 books were reviewed. According to Ateşman readability formula, Patatesspor 1 has a score of 79,19; Patatesspor 2's score is 79,77; Patatesspor 3 is at the "easy" level with 81,66, and the readability score of the whole series is 79,90. Concerning the readability formula of Bezirci-Yılmaz, Patatesspor 1 has a score of 5,44; Patatesspor 2 has a score of 5,01; Patatesspor 3 is at the "primary education" level with a new readability score of 4,28, and the whole series has a score of 5,05. According to the Çetinkaya-Uzun readability score, Patatesspor 1 has a score of 45,41; Patatesspor 2 has a score of 45,41; Patatesspor 3 has a score of 46,22, and the entire series was found to be at the level of "educational reading (8th and 9th grades)" with a readability score of 45,58.

It is clear to see that the results of the research are similar to the effects of other research (Çeçen & Aydemir, 2011; Divrik & Ceran, 2022; Gök, Temizyürek, Baş & Sirem, 2021; Kayabaşı, Yılmaz & Doyumğaç, 2016).

The content features of the texts should also be evaluated in the texts where reading formulas are applied to make inferences from elements such as syllables, sentences, and words, independent of the content of a text. Although the readers whose content is not suitable for the student's level are ideal for the student's status according to the reading formulas, these texts should not be recommended for students.

In addition, studies in the field of readability focus on the readability of the texts in textbooks. There is a need for studies on the readability of children's literature works, especially books that attract attention to children's literature.

As a result, readability formulas give information about a text's difficulty level and class level in linguistics (based on variables such as sentences, syllables, and words). Those who will recommend books to students (parents or teachers) should decide on the readability of the works that are the subject of the recommendation.